

مصدق و کاشانی؛ روایت همراهی و جدایی

۳۱ مرداد ۱۳۹۴ ساعت ۱۷:۳۶

نمی‌توان از نهضت ملی شدن صنعت نفت سخن گفت و یادی از آیت‌الله کاشانی نکرد. سیاستمداری که رهبری جریان مذهبی در دفاع از ملی شدن صنعت نفت را به عهده داشت و در این مسیر، از اقدامات دکتر محمد مصدق حمایت کرد

آیت‌الله کاشانی یکی از چهره‌های مشهور مبارزه با استعمار انگلیس در خاورمیانه بود. سابقه زیاد وی در بازداشت و تبعید ناشی از نفوذ دولت بریتانیا نشان می‌دهد او یکی از مردمی‌ترین و موثرترین رهبران استقلال طلب در کشورهای اسلامی به‌شمار می‌رفته است. همین سابقه باعث شد او از ایده ملی شدن صنعت نفت حمایت کرده و در تقابل مصدق و دربار، پشت دولت ملی بایستد. اوج این ایستادگی، در جریان قیام ۳۰ تیر متجلی شد، آنجا که آیت‌الله کاشانی در اعتراض به استعفای مصدق و نخست‌وزیری قوام خطاب به نزدیکان محمدرضا پهلوی گفت: «به‌اعلی حضرت بگویند اگر بی‌درنگ دکتر مصدق بر سر کار برنگردد شخصا به خیابان خواهیم رفت و دهانه تیز انقلاب را با جلوداری شخص خودم مستقیماً متوجه دربار خواهیم کرد». او همچنین وقتی که دولت مصدق به دلیل شرایط تحریم ناشی از ملی شدن صنعت نفت دچار بحران اقتصادی شد و نیاز به فروش اوراق قرضه داشت، خطاب به مردم توصیه کرد: «امروز است آن روزی که جهاد شما باید با بذل مال به عمل آید. خریداری اوراق قرضه بر ذمه آحاد ملت مسلمان است.»

با وجود این، تلاش لندن برای فاصله انداختن میان دولت مصدق و نیروهای مذهبی همراه وی و بیم انحراف نهضت ملی شدن صنعت نفت در نهایت به جدایی تدریجی مصدق از آیت‌الله کاشانی منتهی شد و هرچند روایت‌های مختلف و گاه متناقضی از دلایل این جدایی وجود دارد، اما یگانه نتیجه این اختلافات آن بود که در روز کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ مصدق تنهاتر از همیشه نتوانست در برابر عوامل کودتاچی مقاومت کرده و دولت ملی او سقوط کرد. شاید اگر او در ادامه راه نخست‌وزیری همچنان به نیروهای مردمی و روحانیت تکیه می‌کرد، آینده ایران به‌گونه‌ای دیگر رقم می‌خورد.

منبع: جام جم

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/31308/مصدقة-كاشاني-روايت-همراهي-جدايي>